

Marca

Hispànica

La Catalunya Carolingia (759-987)

Quadern de l'alumnat

Ajuntament de
Cornellà de Llobregat

Museu Palau
Mercader

Diputació
Barcelona

molècula
GRUP DE RECERCA
EN DIDÀCTICA I PATRIMONI

GRUP DE RECERCA
DIDPATRI
DIDÀCTICA I PATRIMONI
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Marca hispànica

Missatge

Teniu davant una exposició que ens permet descobrir quins són els fets històrics que van donar lloc al naixement de Catalunya.

Gràcies als historiadors cada cop sabem més d'aquell període inicial, entre l'any 759 i el 987, en què un seguit de conquestes dutes a terme pels àrabs van convertir una part del que ara és Catalunya en una terra de frontera pertanyent a l'imperi carolingi, fet que la distingia dels territoris del seu entorn.

Tanmateix, no tot està dit. Encara cal seguir investigant, la història és una ciència que s'escriu a partir de les dades i necessitem que ens ajudeu a posar-les en clar per seguir avançant!

Us proposem un treball de descoberta que s'articula en tres parts: un primer treball dels conceptes clau que ens situarà en el temps i en l'espai, la visita a l'exposició durant la qual haureu d'investigar en grups i finalment l'exposició de les conclusions a les quals hagueu arribat que es farà al centre escolar.

A més de les explicacions que trobareu a l'exposició, podeu consultar el web <https://www.didpatri.cat/marca-hispanica-cornella>, on trobareu els vídeos amb la visita guiada dels experts.

Organitzeu-vos en grups i endavant!!

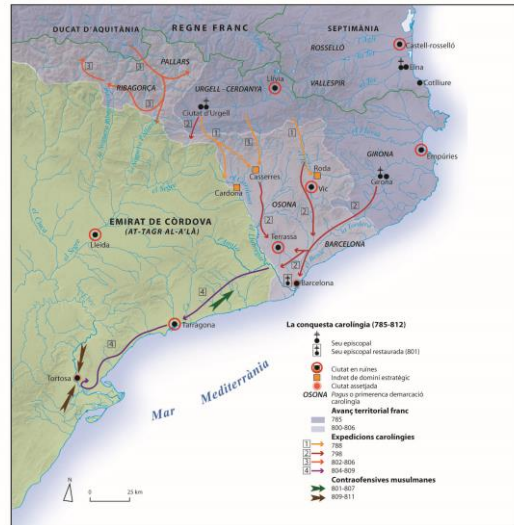
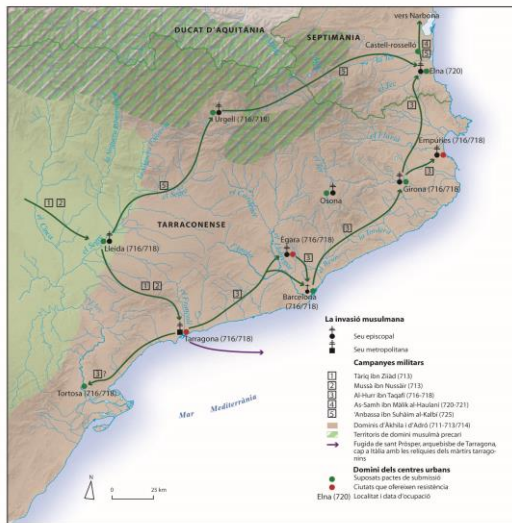
Marca hispànica

Treball previ 1

Situació en el temps i en el territori “català”

La conquesta àrab va passar pel nord d'Àfrica, va entrar a la península Ibèrica i va ràpidament arribar fins al centre de França, on va quedar aturada per l'exèrcit franc.

Observeu els dos mapes i escriviu la data de les expedicions de cada exèrcit i les ciutats que van guanyar respectivament.

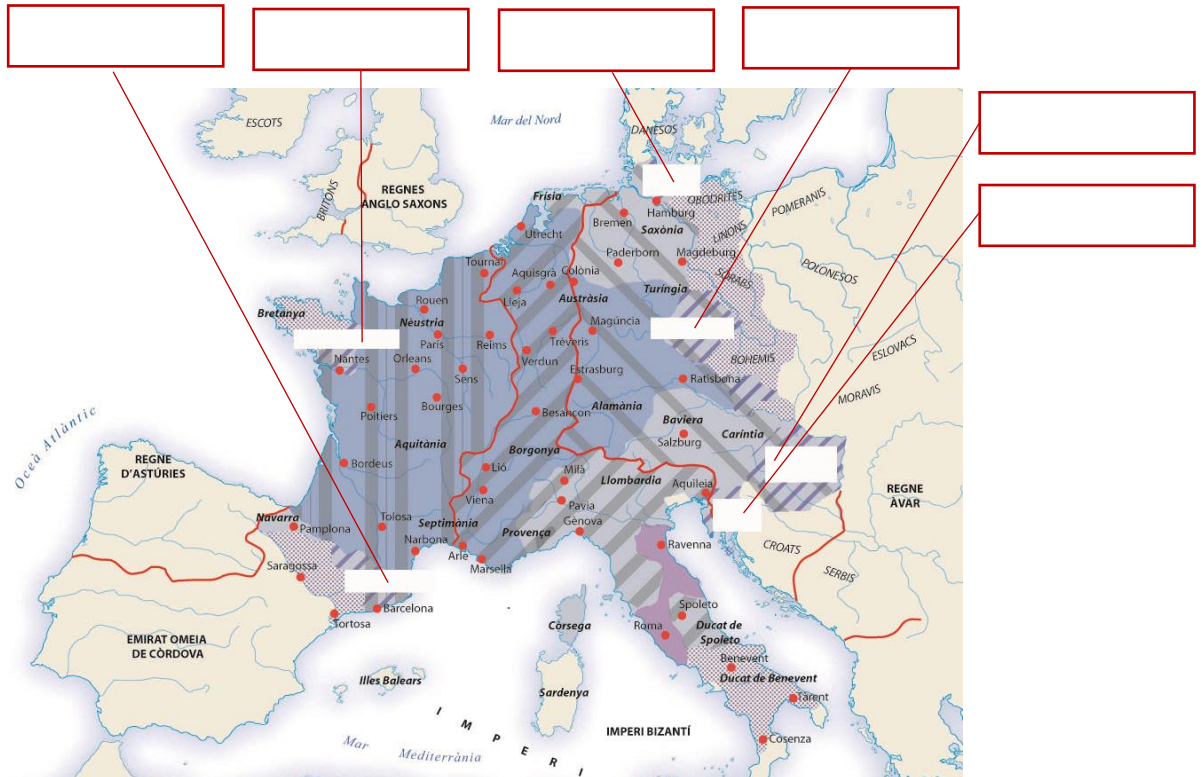

Expedicions any/anys	Ciutats conquerides pels àrabs	Expedicions franques i carolíngies any/anys	Ciutats conquerides pels cristians
716-718		785	
720		788	
801-807		798	
809 - 811		800-806	
		802-806	
		804-809	

Quin exèrcit va ser més ràpid i efectiu en la conquesta?

Treball previ 2 Situació en el territori “europeu”

Ara intentarem esbrinar què és una marca, busqueu el mapa i poseu nom a totes les que tenia l'Imperi carolingi.

Consulteu l'exposició o entreu al web, visualitzeu els vídeos 1 i 2 i expliqueu amb les vostres paraules.

Què va ser la Marca Hispànica?

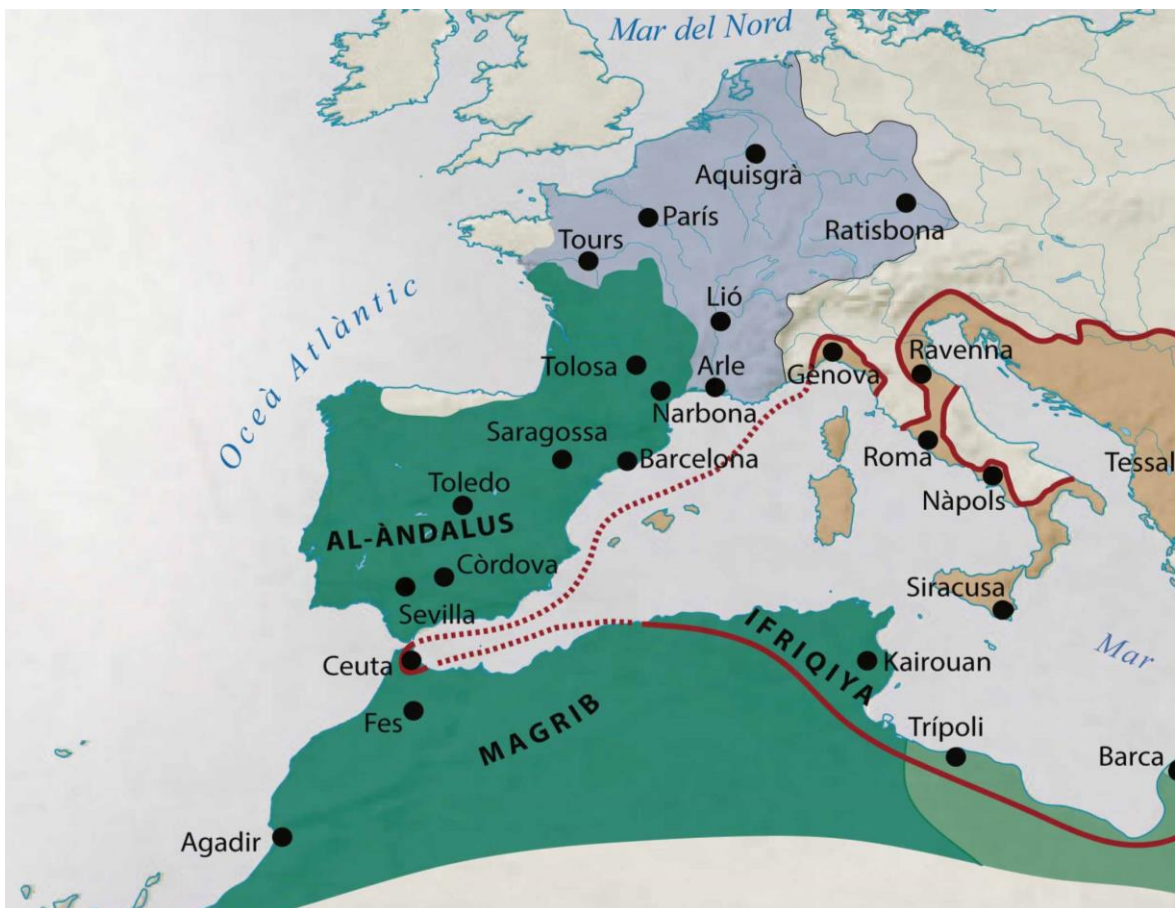
Quines conseqüències va tenir la conquesta musulmana pels territoris que avui configuren Europa?

Marca hispànica

Grup 1 La Conquesta

Un dels problemes de parlar de passat és que no sabem qui són ni on hem de situar els protagonistes. Ajudeu-nos a posar en el mapa els més importants per a l'escenari català! Us donarem unes pistes, posarem els territoris i les ciutats de referència!

Àrabs omeies (Al-Àndalus, Magrib, Ifriqiya)	Visigots (Toledo)	Carolingis (Aquisgrà)	Catalans (Barcelona)	Francs de Septimània (Narbona)
--	----------------------	--------------------------	-------------------------	-----------------------------------

Què va fer que els musulmans tinguessin fàcil la conquesta?

Marca hispànica

Grup 1 Els senyors de la guerra

Qui és qui?

Grup 1 Grans batalles

La conquesta àrab va provocar grans batalles, una de les més importants és la de Poitiers.

Qui són els personatges que veieu en aquest quadre?

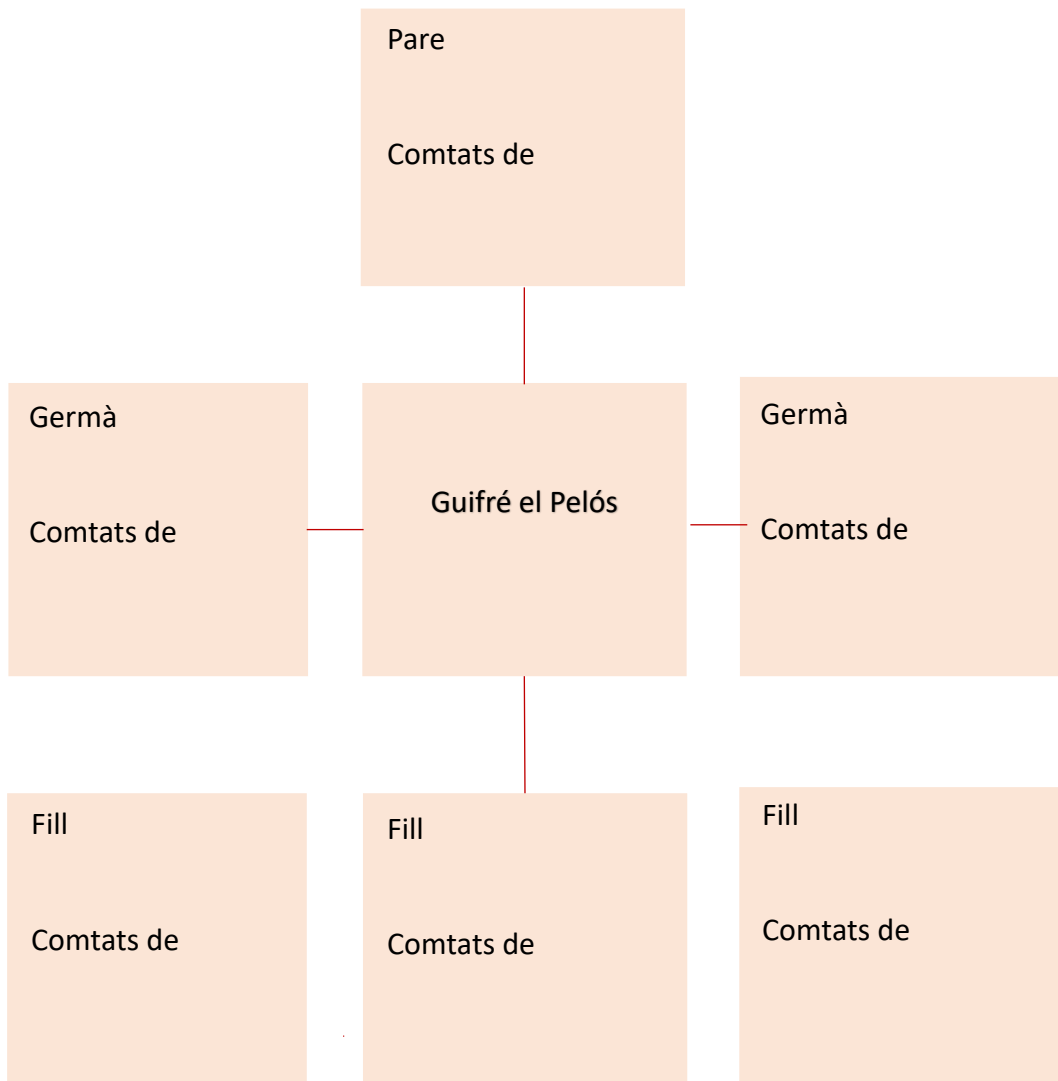
Què està passant?

Per què va ser important la batalla de Poitiers?

Grup 2 Guifré el Pelós

Ajudeu-nos a refer la genealogia de Guifré el Pelós!

Per què és tan important Guifré el Pelós en la història de Catalunya?

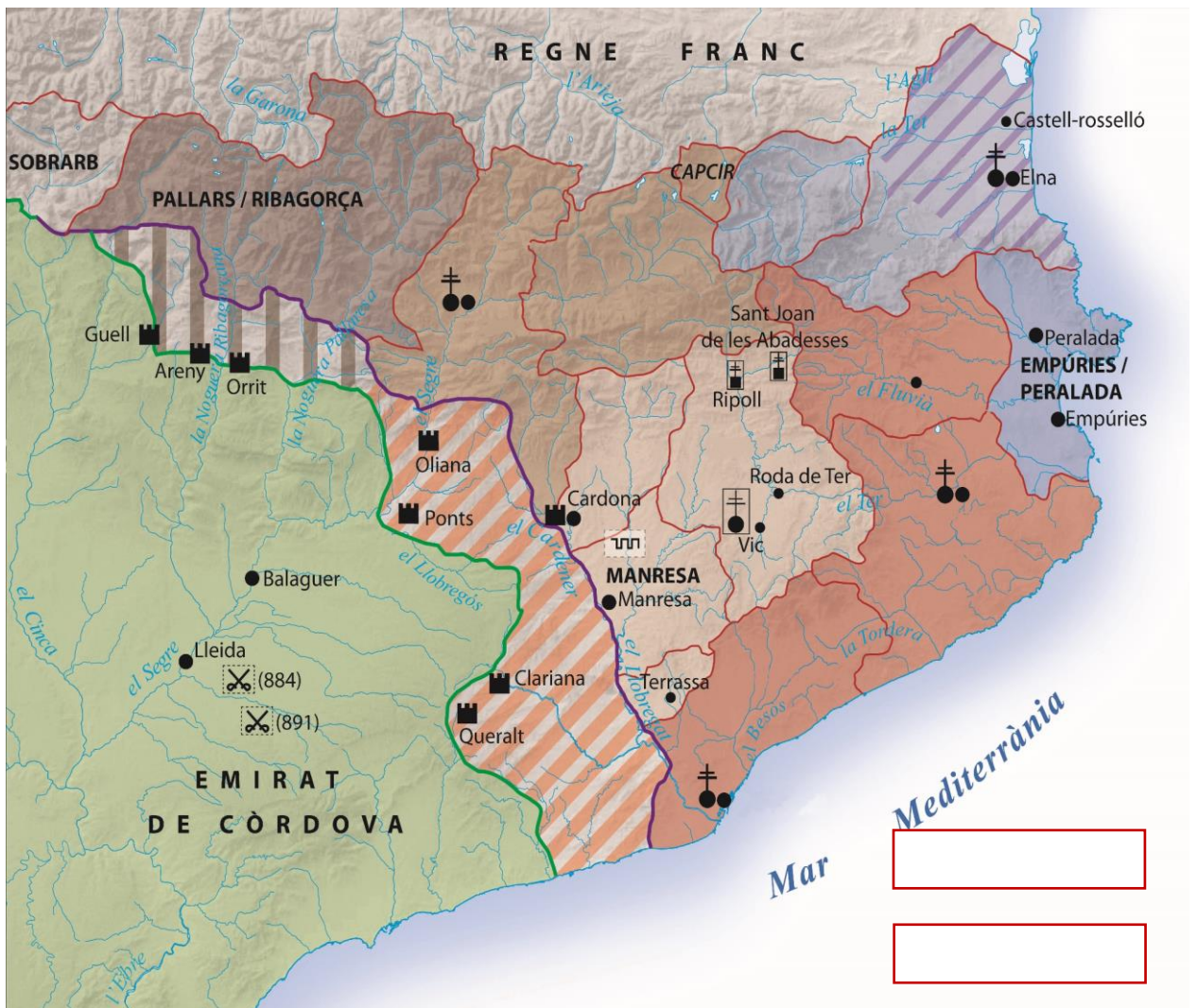
Marca hispànica

Grup 2 Comtats controlats per Guifré el Pilós

Però on és cada comtat?

Col·loqueu en el mapa el nom dels comtats controlats per la família d'en Guifré el Pilós

--	--	--	--

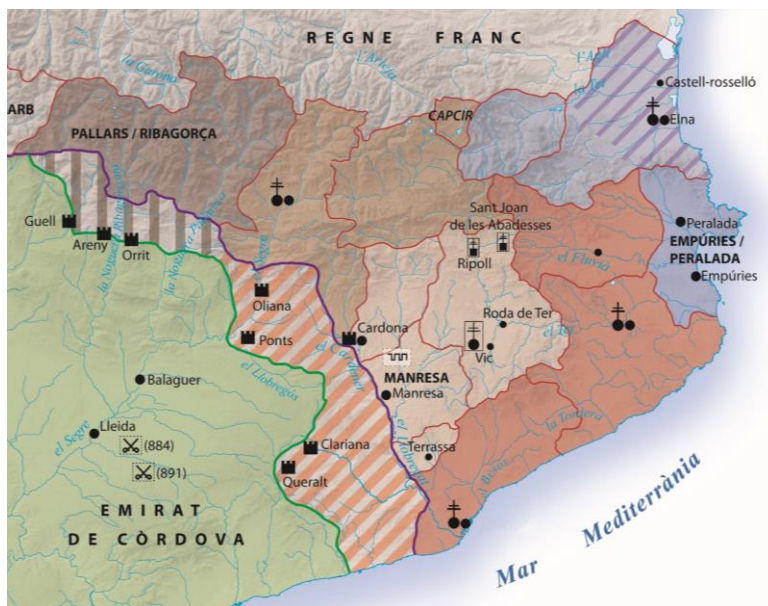
--	--	--	--

Grup 2 Rius castells i forteses

Els rius van ser les fronteres naturals que establien els límits entre l'Imperi Carolingi i Al-Andalus. Molt sovint en els punts més elevats propers a les valls s'hi construïen els castells de defensa.

Busqueu a l'exposició quins van ser els rius fronterers i els principals castells.

Rius fronterers	Comtat	Castells	Comtat

Grup 3 Pagesia i repoblació

1. Sistema colonitzador basat en el dret del primer ocupant.
2. Qualitat en la qual els camperols rebien una terra.
3. Acció duta a terme per les famílies de camperols perquè conreïn i artiguin terres abandonades.
4. Establiment en un territori d'una població que abans no hi era.
5. Propi del camp.
6. Nom que rep la terra d'una petita explotació pagesa jurídicament lliure.

			4								
			5								
2											
											3
			1								
6											
											

Grup 3

Ser pagès en temps de guerra

Les terres conquerides als musulmans s'havien de repoblar, ser pagès en temps de guerra no devia ser gens fàcil, però tenia contrapartides.
Qui repartia les terres?

El pagès havia de donar alguna cosa a canvi?

Un cop el pagès havia rebut la terra n'era el propietari, però a llarg termini en mans de qui van passar les terres dels pagesos alouers?

Observa les imatges, què conreaven els pagesos d'aquell temps?

Grup 3

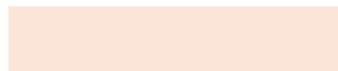
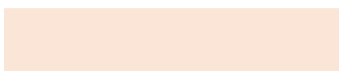
Qui controlava els pagesos lliures?

Com ja sabeu, els pagesos d'abans de l'any 1000 eren lliures. Encara que la terra estava sota el control del comte, la seva administració no té conseqüències per al pagès. Malgrat tot, s'estableixen formes de control a través dels veguers. Qui eren els veguers?

Quines eren les feines d'un veguer?

Què rebien a canvi de la seva feina?

Identifica aquests edificis: torre de guaita, torre rodona, església

En quin d'aquests edificis vivien els veguers?

Marca hispànica

Grup 4 Monjos, bisbes i abats

Al llarg del segle X es funden nous monestirs, tots ells regits per la Regla de Sant Benet. La regla de Sant Benet fou un codi de vida monàstica, obra de Benet de Núrsia, escrita en llatí els anys 534-550, d'una importància cabdal per la seva influència en la vida als monestirs d'Occident (Enciclopèdia Catalana).

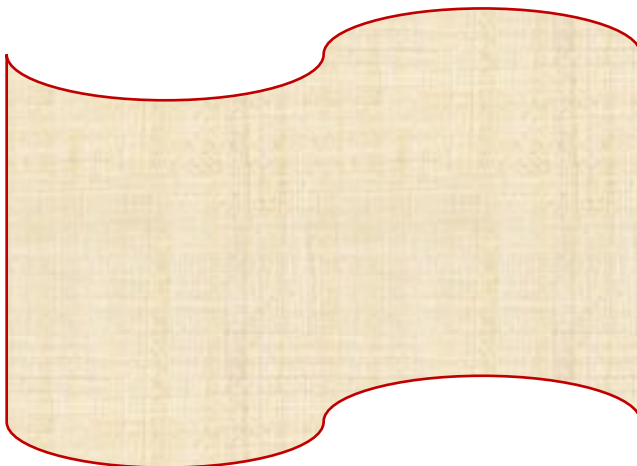
On se situaven els monestirs?

Quina era la funció dels monestirs en terres de la Marca?

La introducció de la Regla de Sant Benet va comportar molts canvis, un de molt important va ser el canvi de lletra en els llibres copiats o manuscrits. La lletra carolina va substituir la visigòtica.

És el teu torn! Escriu el teu nom en lletra carolina!

a b c d e f
g h i j k l
m n o p q
r s t u x y

Grup 4 L'art preromànic

La influència carolíngia comporta canvis importants també en l'arquitectura religiosa.

Observa l'interior d'aquesta església i omple la fitxa següent.

Nom de l'església:	
Planta:	
Forma dels arcs:	
Materials:	
Sostre:	
Elements arquitectònics:	
Com és l'absis?	

Observa l'exterior d'aquesta església i omple la fitxa següent.

Nom de l'església:	
Materials:	
Forma dels absis:	
Coberta:	
Finestres:	

Grup 4

Les proves, petits tresors d'aquell temps

La història es pot reconstruir gràcies a les dades disponibles. Sovint aquestes dades provenen de documents escrits (fonts primàries) però també hi ha els objectes que apareixen en les excavacions arqueològiques o en les col·leccions particulars.

Aquí teniu tres petits tresors que aporten una informació de valor incalculable. Investigueu què són a través de l'exposició.

Escriviu a sota el nom de cada objecte i al costat expliqueu quin significat té.